

Ці приклади показують, що спільність дій ЄС і НАТО дозволяє не лише ефективніше вирішувати виклики безпеки та екології, але й створює базу для інновацій та покращення міжнародних стандартів у цих сферах.

Узагальнюючи, можна сказати, що стратегічне партнерство між ЄС і НАТО відіграє важливу роль у забезпеченні глобальної безпеки та вирішенні кліматичних проблем. Спільна діяльність цих організацій дозволяє ефективніше реагувати на загрози та забезпечувати стабільність у світі.

Список використаних джерел:

1. *Smith, J. (2020). Strategic Partnership between EU and NATO: Challenges and Opportunities. International Journal of Security Studies, 15(2), 45-62.*
2. *Green, L. (2019). Climate Change and Collective Security: Implications for EU-NATO Cooperation. Journal of Environmental Politics, 8(4), 102-118.*
3. *European Commission. (2021). EU-NATO Joint Action Plan on Climate Security. Brussels: Author.*

Данило НЕМЕНКО

*студент Західноукраїнського
національного університету*

ЦИРКУЛЯРНА ЕКОНОМІКА – ОСНОВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

Швидкий економічний розвиток за останні десятиліття змінив планету й життя людей, адже глобалізація, надмірне споживання та перенаселення спричинили комплекс економічних, екологічних і соціальних проблем. Вичерпання природних ресурсів і наслідки екологічних катастроф свідчать, що методи виробництва, використання ресурсів й управління відходами, що існували в світі досі, сьогодні вже неефективні й глобально шкодять навколишньому середовищу й людству.

Вирішення цих проблем потребує зміни вектора розвитку сучасного суспільства, зокрема переходу із застарілої моделі “лінійної економіки” (щоб виготовити продукти, одноразово використовують сировину, а всі відходи викидають) до орієнтованої на глобальний сталий розвиток підприємств і країн модель “циркулярної економіки”, перевагою якої є мінімізація відходів, повторне використання ресурсів, зменшення шкідливого впливу на довкілля та підвищення ефективності виробництва.

Останніми роками поштовхом до розвитку циркулярної економіки в усьому світі стала пандемія Covid-19. Адже для економічного відновлення після кризи

необхідне упровадження стратегічно-орієнтованих і стійких до глобальних викликів бізнес-моделей.

Відповідно до прогнозів, до 2050 р. обсяг населення світу зросте до 9,6 млрд осіб і потребуватиме трьох таких планет, як Земля, щоб забезпечити природні ресурси, необхідні для ведення сучасного способу життя. Лише за шість останніх років для задоволення суспільних потреб використано пів трильйона тонн первинних ресурсів, що на 70 % більше, ніж Земля може безпечно поповнити. Вугілля після переробки перетворюється на нафту, що стає синтетичним волокном для виробництва одягу, який, через швидкоплинність модних стандартів, більшість населення просто викидає на смітник. А велика кількість вирубанної деревини, використаної для виготовлення меблів, через певний час потрапляє на сміттєзвалища.

Вичерпність природних ресурсів створює проблеми для майбутнього розвитку промисловості, забезпечення населення світу матеріальними благами і якості життя загалом. Внаслідок нераціонального природокористування, зростання матеріаломісткості й неефективного ресурсного забезпечення спостерігається погіршення екологічного стану, вичерпання природних ресурсів, спад ефективності діяльності підприємств, погіршення якості життя в світі.

Поняття “циркулярна економіка” вперше з’явилося у літературних джерелах в 60-ті роки ХХ ст. унаслідок переходу від індустріальної економіки до постіндустріальної (цифрової), яка полягає у розширенні асортименту товарів та послуг, прискореному технологічному прогресі, розвитку інновацій. Це все зумовлює перехід до ресурсоефективної моделі економіки.

До 2030 р. ЄС планує: переробляти 70 % упакування, 65 % муніципальних відходів; вивозити на сміттєзвалища менше ніж 10 % твердих побутових відходів; виготовляти повністю перероблене пластикове упакування. Також у наступні п’ять років ЄС реалізуватиме так звану “дорожню карту” ресурсозбережної Європи. Звісно, держави-члени ЄС підтримують такі дії за допомогою екологічних податків, пільг, надання фінансової підтримки, грантів. На захист навколишнього середовища країни ЄС витрачають близько 0,8 % від ВВП.

Підсумовуючи, зазначимо, що циркулярна модель однозначно корисна для навколишнього середовища, екології, а також для економічної ефективності й розвитку компаній. Враховуючи світовий досвід, вітчизняним підприємствам в умовах євроінтеграції та посилення невизначеності й складності глобального середовища обов’язково треба враховувати й переймати досвід підприємств ЄС у сфері циркулярної економіки, активно переходити до впровадження таких принципів і моделей для забезпечення сталого розвитку, адже ми спостерігаємо значний прогрес країн ЄС у Н. І. Горбаль, Ю. Р. Ломага 20 запровадженні циркулярних принципів, що позитивно позначається на діяльності їхніх підприємств та рівні життя загалом. Адаптування циркулярних бізнес-моделей

підприємствами є підґрунтям для підвищення конкурентоспроможності й сталого розвитку не лише їх, але й галузей, регіонів, країн загалом.

Список використаних джерел:

1. Jiao W., Boons F. (2014). *Toward a research agenda for policy intervention and facilitation to enhance industrial symbiosis based on a comprehensive literature review. Journal of Cleaner Production, 15, pp. 14–25. DOI: 10.1016/j.jclepro.2013.12.050.*
2. Мешко Н., Ніколаєнко А. *Аналіз впливу екологізації бізнесу на засадах циркулярної економіки на сталий розвиток туризму країн Європи. European Journal of Management Issues. 2021. Т. 29. № 3. С. 162–170.*
3. Варфоломєєв М. О. (2020). *Циркулярна економіка як невід’ємний шлях українського майбутнього в аспекті глобалізації. Ефективна економіка, 5. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2020/202.pdf. DOI: 10.32702/2307-2105-2020.5.200.*
4. Набока Р.Ю. *Концептуальні засади державного регулювання розвитку циркулярної економіки в Україні. Інвестиції: практика та досвід. 2021. № 15. С. 136–139.*
5. Yatsenko O., Zavadzka Yu., Khrystenko O., Musiiets T., Aksyonova O. *Innovative transformations of the agricultural complex in the context of global challenges of sustainable development. Financial and credit activity problems of theory and practice. 2021. Т. 5. № 40. P. 216–224.*
6. Ліщинський, І. О. (2018). *Концептуальний мейнстрім регіонального зростання. Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії, (6), 46-50.*

Анастасія КРАСЮК

*Студентка Західноукраїнського
національного університету*

БІЗНЕС-МОДЕЛІ ЯК ІНСТРУМЕНТ СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ

Для досягнення відчутного позитивного впливу циркулярної економіки на стан екології потрібний комплексний підхід, що ґрунтується на глибинному розумінні процесів виробництва та експлуатації або споживання товарів (і окремих видів послуг) на усіх етапах їхнього життєвого циклу. Окрім бюджетів, корегувальних цін, прямого регулювання і фінансування розвитку, уряд має у